

Підсумовуючи вищесказане, слід зазначити, що НСПП є на сьогодні ключовим державним органом, який знаходиться найближче до епіцентру конфліктних ситуацій між працівниками та роботодавцями, страйків та інших акцій протесту, що проводяться трудовими колективами. Її діяльність має великі перспективи для подальшого функціонування, як провідної ланки у системі практичної реалізації соціального діалогу. Усунення гострих проблем дозволить покращити діяльність НСПП та наблизити до міжнародних стандартів медіації у сфері врегулювання розбіжностей між сторонами СТВ.

Література:

1. Про соціальний діалог: Закон України від 23 грудня 2010 р. . [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Положення про Національну службу посередництва і примирення: Указ Президента України від 17 листопада 1998 р. №1258/98 . [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Національна служба посередництва та примирення. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nspp.gov.ua/>

Вакуленко А.І.

(наук. кер. – асист. Харченко С.А..)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

КОНСТИТУЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ: ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ

Активність депутата на пленарних засіданнях забезпечується наданим йому правом: брати участь у дебатах; ставити питання доповідачам, головуючому на засіданні; давати довідки, виступати з пропозиціями щодо порядку і з мотивів голосування; передавати головуючому на засіданні Верховної Ради текст свого виступу, окремої думки, заяви, пропозиції і зауваження з питань, що розглядаються, для включення до протоколу і стенографічного звіту засідання; оголошувати, за попередньою згодою головуючого, тексти звернень, заяв, резолюцій, петицій громадян чи їх об'єднань, якщо вони мають суспільне значення [1, с. 3-11].

Реалізації Верховною Радою свого повноваження щодо здійснення парламентського контролю сприяє надане депутату право порушувати питання про перевірку діяльності підприємств, установ та організацій, щодо яких є дані про порушення ними чинного законодавства, про проведення депутатських розслідувань з будь-якого питання. Цьому ж сприяє і депутатський запит, право на звернення з яким надано народному депутату.

Депутатський запит — це письмова вимога народного депутата України, яка заявляється на сесії Верховної Ради до Президента України, до органів Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, керівників інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, дати офіційну відповідь з питань, віднесених до їх компетенції, а саме щодо фактів порушень або невиконання Конституції України, законів, постанов та інших актів, прийнятих вищими органами державної влади, а також з питань, що мають загальнодержавний характер, якщо його попередні депутатські звернення не були задоволені [2, с.154].

Запит подається депутатом або кількома депутатами Голові Верховної Ради через Секретаріат Верховної Ради України. На пленарному засіданні Верховної Ради оголошується зміст і автор запиту і не менш як 1/5 голосів депутатів від конституційного складу Верховної Ради приймається рішення про доцільність направлення запиту органу чи посадовій особі, до яких його звернуто. Рішення про направлення запиту до Президента України має бути попередньо підтримано не менш як однією третиною від конституційного складу Верховної Ради.

Відповідь на запит надсилається Голові Верховної Ради та депутату, який його вніс, не пізніше як у 15-денний термін з дня його одержання або у інший термін, встановлений Верховною Радою, і оголошується на засіданні Верховної Ради. Депутат має право дати оцінку відповіді на свій депутатський запит. Відповідь на депутатський запит може бути обговорена, якщо на цьому наполягає не менш 1/5 частини народних депутатів.

Закон «Про статус народного депутата України» надає право народному депутату обирати і бути обраним до органів Верховної Ради. Органи, створювані Верховною Радою України з числа депутатів, сприяють виконанню Радою своїх повноважень. Це — комітети, тимчасові спеціальні комісії для підготовки і попереднього розгляду питань, які вносяться на розгляд Ради, і тимчасові слідчі комісії для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес. Верховна Рада України чотирнадцятого скликання прийняла рішення про створення депутатських фракцій тільки на партійній основі. Таке право надане політичним партіям і виборчим блокам партій, які отримали на виборах чотири або більше чотирьох відсотків голосів виборців.

Народні депутати об'єднуються у депутатські фракції добровільно за умови, що до складу кожної з них входить не менш як 14 депутатів.

Особливістю формування цих фракцій є те, що до складу майже всіх фракцій входять депутати, які не є членами партій — їх засновників. Біля 40 народних депутатів не входять до фракцій і деякі з них мали намір створити депутатську групу, але, як вже зазначалося, такої можливості тепер немає. Багато юристів розцінюють рішення Верховної Ради України про

створення депутатських фракцій тільки на партійній основі як ущемлення прав позапартійних народних депутатів. Наголошується на тому, що депутатські фракції мають додаткові права, яких не мають позафракційні депутати.

Народний депутат України при виконанні своїх повноважень потребує допомоги фахівців. Державні органи, посадові особи державних підприємств, установ та організацій зобов'язані на вимогу депутата забезпечити його консультаціями спеціалістів з питань, пов'язаних з депутатською діяльністю. Депутат має право на безоплатну допомогу з правових питань, що виникають у його депутатській діяльності, з боку Апарату Верховної Ради України, виконавчих комітетів органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій, посадових осіб державних підприємств, організацій, наукових, навчальних, юридичних установ і правоохоронних органів.[3, с.43-45].

Постійну допомогу народному депутату надають помічники-консультанти, яких він може мати до десяти осіб. Вони перебувають у штаті державних підприємств, установ, організацій, виконавчого комітету органу місцевого самоврядування, секретаріату Київської, Севастопольської міських рад, а тепер, за рішенням Верховної Ради України чотирнадцятого скликання — і Апарату Верховної Ради України, у межах фонду, встановленого Верховною Радою народному депутату для оплати праці помічників-консультантів. Не більш як на двох помічників-консультантів поширюється дія Закону України про державну службу в частині, що регулює питання службової кар'єри, матеріального і соціально-побутового забезпечення.

Депутат також може мати помічників-консультантів, які працюють на громадських засадах. Помічники-консультанти народного депутата у своїй роботі керуються чинним законодавством України і Положенням про помічника-консультанта народного депутата України. Помічник-консультант народного депутата зобов'язаний за його дорученням вивчати питання, що входять до компетенції депутата, готувати до них необхідні матеріали, сприяти депутату у налагодженні зв'язків з виборцями, з органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами, організаціями, допомагати депутату у проведенні зустрічей, під час прийому громадян, у розгляді звернень громадян, в організації вивчення громадської думки, потреб і запитів виборців, надавати йому організаційно-технічну та іншу допомогу при здійсненні ним депутатських повноважень.

Для того, щоб мати достатню інформацію про діяльність Верховної Ради народний депутат має право одержувати по одному примірнику офіційних видань Верховної Ради України, текстів виступів, що не підлягають опублікуванню, інформаційних матеріалів Верховної Ради та її органів, інформаційні і довідкові матеріали, які офіційно розповсюджу-

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

ються урядовими та іншими державними органами і органами об'єднань громадян, а також знайомитися з матеріалами архівів, текстами своїх виступів у стенограмах і протоколах засідань Верховної Ради та її органів до опублікування.[4, с.306].

Маючи досить широке коло прав у Верховній Раді, народний депутат несе відповідальність перед нею, виконує доручення Верховної Ради. Верховна Рада має право заслуховувати повідомлення депутата про його роботу у Верховній Раді і про виконання доручень Ради та її органів.

Таким чином, діяльність народного депутата досить багатогранна і здійснюється у різних формах. Це участь у пленарних засіданнях Верховної Ради України, засіданнях комітетів, підкомітетів, робочих груп; діяльність у тимчасових спеціальних і слідчих комісіях; робота у депутатських фракціях; це зустрічі з виборцями, інформування про свою роботу у Верховній Раді та її органах, про реалізацію своєї передвиборної програми; особистий прийом громадян; розв'язання та сприяння своєчасному розгляду звернень громадян.

Для реалізації цих форм діяльності народний депутат наділений широкими правами, має значні обов'язки.

Як зазначено в Законі «Про статус народного депутата України», ніхто не має права обмежувати повноваження народного депутата, за винятками, передбаченими Конституцією України та зазначеним Законом. Навіть при запровадженні надзвичайного чи військового стану громадянські права і депутатські повноваження народного депутата України не обмежуються[5, с.58] .

Література:

1. Манчуленко Г. Народний депутат України: конституційно-правовий статус / Г. Манчуленко, В. Филипчук // Віче. 2004. – №1. С. 3-11.
2. Шаповал В. М. Контроль парламентський / В. М. Шаповал // Юридична енциклопедія. К. : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2003. Т. 3. 325с.
3. Про статус народного депутата України [Текст] : наказ Мін-ва праці та соц. політики // Людина і праця. 2001. № 3. С. 43-45.
4. Григорук Н.Г. Конституційно-правовий статус народного депутата України / Н.Г. Григорук //Органи державної влади України / За ред. В.Ф. Погорілка: Монографія. -К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2002.- 592с.
5. Алебастрова И.А. Коллективные права, свободы и обязанности / И.А. Алебастрова, С.Ю. Кашкин // Конституционное право: Словарь /Отв. ред.. В.В. Махлаков. - М., 2001. – 208 с.